

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Nina Erdal	Arkivkode: FE-103
Arkivsaksnr: 22/894	Løpenr: 22/9393
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG

Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr
Formannskapet		
Kommunestyret	08.12.2022	073/2022

Høyringsvar til NOU 2022:10 inntektssystemet for kommunane Samnanger kommune

08.12.2022 Kommunestyret:

Handsaming i møtet:

Rådmannen sitt framlegg vart samrøystes vedteke.

KS- 073/2022 Vedtak:

Samnanger kommune er svært kritisk til at ein lokal utskreven eigedomsskatt skal inngå, heilt eller delvis, i inntektsutjamninga. Kommunen sin moglegheit til å skrive ut eigedomsskatt på mellom anna kraftanlegg og kraftnett, har vore ein del av den politiske tilslutninga til naturinngrepa som er gjort. Kommunen er på same måte sterkt kritisk til at inntekt frå konsesjonskraft skal inngå, heilt eller delvis, i inntektsutjamninga. Kommunen sine konsesjonskraftinntekter kjem som eit resultat av større naturinngrep og ei statleggjering av desse inntektene vil stride mot eit prinsipp som har vore fast i svært mange år. Kommunen er på same måte kritisk til at utbetalingar frå havbruksfondet skal inngå i inntektsutjamninga.

Kommunen vil og minne regjeringa på erklæringa dei kom med i Hurdalsplattforma der det vart sagt at «Regjeringen vil sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for utbygging, får meir igjen for det og sikres en rettmessig del av verdiskapningen, herunder gjennom endret skattelegging av vindkraft». Ei endring av inntektsutjamninga der deler av desse inntektene skal inngå, vil opplevast som eit løftebrot.

Ifylgje utvalet utgjer naturressurskommunane sine inntekter 1 % eller mindre av kommunane sine samla skatteinntekter. Summane som vert henta inn frå dei berørte kommunane vil då ha liten innverknad på den samla inntektsutjamninga, men for dei kommunane som mister deler av inntekta, kan dette ha svært stor betydning. Det har vore fleire utval som har sett på om eigedomsskatteinntekter skal inngå i inntektsutjamninga. Samtlege utval og utgreiingar har tidlegare konkludert med at dette vil vera feil.

Det ser ut til at det er ei utbreidd misoppfatning om at alle kommunar med inntekt frå naturressursane i kommunen, er rike kommunar. Samnanger kommune er ein liten kommune med ca. 2 500 innbyggjarar. Kommunen har ein skatteinngang på ca. 86 % av landsgjennomsnittet før

inntektsutjamning og ca. 94 % etter. Utan inntekt frå eigedomsskatt og konsesjonskraft ville det vore vanskeleg for kommunen å gje innbyggjarane gode tenester. Til tross for desse inntektene har kommunen opplevd å ha trong økonomi i mange år og det er dei siste års auka inntekt frå konsesjonskraft som har gitt kommunen moglegheit til å opparbeide anbefalt bufferkapital og som har gitt noko meir handlingsfridom.

Kommunen vil og oppfordra til at det vert arbeida meir med delkostnadsnøkklane og at resultat frå folkehelseforskning og tenesteforskning i større grad supplerer dei kvantitative undersøkingane. Kommunen ber og om at det i noko større grad vert tatt omsyn til smådriftsulempene små kommunar har og at småkommunetilskotet ikkje vert redusert med 1 mnok slik utvalet foreslår.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Samnanger kommune er svært kritisk til at ein lokal utskriven eigedomsskatt skal inngå, heilt eller delvis, i inntektsutjamninga. Kommunen sin moglegheit til å skrive ut eigedomsskatt på mellom anna kraftanlegg og kraftnett, har vore ein del av den politiske tilslutninga til naturinngrepa som er gjort. Kommunen er på same måte sterkt kritisk til at inntekt frå konsesjonskraft skal inngå, heilt eller delvis, i inntektsutjamninga. Kommunen sine konsesjonskraftinntekter kjem som eit resultat av større naturinngrep og ei statleggjering av desse inntektene vil stride mot eit prinsipp som har vore fast i svært mange år. Kommunen er på same måte kritisk til at utbetalingar frå havbruksfondet skal inngå i inntektsutjamninga.

Kommunen vil og minne regjeringa på erklæringa dei kom med i Hurdalsplattforma der det vart sagt at *«Regjeringen vil sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjons for utbygging, får meir igjen for det og sikres en rettmessig del av verdiskapningen, herunder gjennom endret skattelegging av vindkraft»*. Ei endring av inntektsutjamninga der deler av desse inntektene skal inngå, vil opplevast som eit løftebrot.

Ifylgje utvalet utgjer naturressurskommunane sine inntekter 1 % eller mindre av kommunane sine samla skatteinntekter. Summane som vert henta inn frå dei berørte kommunane vil då ha liten innverknad på den samla inntektsutjamninga, men for dei kommunane som mister deler av inntekta, kan dette ha svært stor betydning. Det har vore fleire utval som har sett på om eigedomsskatteinntekter skal inngå i inntektsutjamninga. Samtlege utval og utgreiingar har tidlegare konkludert med at dette vil vera feil.

Det ser ut til at det er ei utbreidd misoppfatning om at alle kommunar med inntekt frå naturressursane i kommunen, er rike kommunar. Samnanger kommune er ein liten kommune med ca. 2 500 innbyggjarar. Kommunen har ein skatteinngang på ca. 86 % av landsgjennomsnittet før inntektsutjamning og ca. 94 % etter. Utan inntekt frå eigedomsskatt og konsesjonskraft ville det vore vanskeleg for kommunen å gje innbyggjarane gode tenester. Til tross for desse inntektene har kommunen opplevd å ha trong økonomi i mange år og det er dei siste års auka inntekt frå konsesjonskraft som har gitt kommunen moglegheit til å opparbeide anbefalt bufferkapital og som har gitt noko meir handlingsfridom.

Kommunen vil og oppfordra til at det vert arbeida meir med delkostnadsnøkklane og at resultat frå folkehelseforskning og tenesteforskning i større grad supplerer dei kvantitative undersøkingane. Kommunen ber og om at det i noko større grad vert tatt omsyn til smådriftsulempene små kommunar har og at småkommunetilskotet ikkje vert redusert med 1 mnok slik utvalet foreslår.

Dokument som ikkje er vedlagt:

[Høring - NOU 2022: 10 Inntektssystemet for kommunene - regjeringen.no](#)

Saksopplysningar:

Bakgrunn for saka:

Inntektssystemutvalet vart oppnemnt ved Kongeleg resolusjon 12.mai 2020 og fekk i oppdrag å foreta ein heilheitleg gjennomgang av inntektssystemet for kommunane. Inntektssystemet fordeler rammetilskotet og omfordelar skatteinntekter mellom kommunane. Inntektssystemet består i dag av tre hovudelement: innbyggjartilskot med utgiftsutjamning, ulike regionalpolitiske begrunna tilskot og ei omfordeling av skatteinntekter gjennom inntektsutjamning. Utvalet var ferdig med arbeidet i august 2022 og utgreiinga er no på høyring med frist 4.januar 2023.

I mandatet til utvalet står det mellom anna « Utvalet bes legge til grunn for sitt arbeid at inntektssystemet skal sørge for at alle kommuner skal kunne tilby gode og likeverdige tjenester til sine innbyggere, og at inntektssystemet fortsatt skal bestå av både inntektsutjevning og utgiftsutjevning. Utvalet bes vurdere i hvor stor grad inntekter og utgifter bør utjevnes, og hvordan denne utjevningen bør innrettes» Vidare står det under avsnitt skatt (inntektsutjamning): «Utvalet bes om å gi en faglig og prinsipiell vurdering av hvilke skatter som bør utjevnes mellom kommunene. Utvalet bes vidare om å drøfte avveiningen mellom på den ene siden hensynet til lokal forankring av kommunens inntekter, og på den andre siden behovet for utjevning av skatteinntektene mellom kommunene. I den sammenhengen bør også hensynet til å stimulere til næringsaktivitet lokalt vurderes. Utvalet bes om å komme med et forslag til utforming av skatteelementene i inntektssystemet, og belyse konsekvensene av ulike innretninger»

Vurderingar og konsekvensar:

Utvalet har foreslått ei rekke endringar som vil påverke kva inntekter kommunen vil få dersom dette forslaget blir vedtatt. Det er gitt høyringsuttale frå Naturressurskommunene som er ein paraplyorganisasjon der mellom anna LVK (Landsamanslutninga av vasskraftskommunar) er med. Tidsskriftet Kommunal økonomi har ein lengre artikkel der dei ser på og vurderer endringane som er foreslått. I artikkelen får utvalet ros for å forenkle inntektssystemet, men får og kritikk for at dei i for liten grad brukar resultat frå mellom anna folkehelseforskning og tenesteforskning, noko som gjer at delkostnadsnøklane ikkje treff godt nok. Dei framhevar mellom anna at delkostnadsnøklane for skule og barnehage ikkje fangar opp behovet for tidleg innsats.

Høyringsuttalen frå Naturressurskommunane gjeld den delen av rapporten som gjeld naturressursinntekter. Naturressurskommunane er sterk kritisk til den endringa som er foreslått. Kort oppsummert har utvalet foreslått å statleggjere deler av kommunen sine eigedomsskatteinntekter ved at dei skal inngå som del av inntektsutjamninga. I tillegg har dei foreslått å gjere det same med delar av konsesjonskraftinntektene til kommunen. Det er og foreslått at havbruksfondet skal omfattast av inntektsutjamninga. I denne omgang er det foreslått at 10 % av eigedomsskatteinntekter frå kraftanlegg, kraftnett mm , konsesjonskraftinntektene og av Havbruksfondet skal inngå i inntektsutjamninga.

Denne delen av forslaget strider mot alt som tidlegare har vore sagt om at kommunar som stiller naturressursar til disposisjon for kraftproduksjon skal behalde ein del av denne kraftproduksjonen. Kommunale skatteinntekter frå mellom anna kraftproduksjon har gjort det mogeleg å skape einighet om utbygging og vert og brukt som argument for at kommunane skal seie ja til naturinngrep.

Det har vore sett ned fleire utval tidlegare som har sett på om eigedomsskatt bør inngå i inntektsutjamninga. Med litt ulik grunngjeving har ingen av dei tidlegare offentlege utvala anbefalt å innlemme ein frivillig skatt i inntektsutjamninga mellom kommunar. Så vidt me kan sjå er det heller ikkje tidlegare foreslått å innlemme konsesjonskraft i inntektsutjamninga.

Ifylgje utvalet utgjer naturressurskommunane sine inntekter berre 1 % eller mindre av kommunane sine samla skatteinntekter. Summane som vert henta inn frå dei berørte kommunane vil då ha liten innverknad på den samla inntektsutjamninga, men for dei kommunane som mister deler av inntekta kan dette ha svært stor betydning. Det kan på mange måtar virke som det er ei misoppfatning at alle kraftkommunar er rike kommunar. Svært mange av desse kraftkommunane er distriktkommunar og

inntektene frå eigeomsskatt og konsesjonskraft vert brukt for å sikre kvalitet på tenestetilbodet og for å forsøke å redusere fråflytting. Skatteinngangen i Samnanger er på om lag 86 % av landsgjennomsnittet og aukar til om lag 94 % gjennom inntektsutjamninga. Utan inntekt frå eigeomsskatt og konsesjonskraft ville Samnanger kommune vore ein kommune med dårleg økonomi. Kommunen har til tross for både eigeomsskatt og inntekt frå konsesjonskraft opplevd at økonomien til dels har vore anstrengt og det er berre dei to siste åra med gode inntekter frå konsesjonskraft som gjer at kommunen har sett at det har vore mogeleg å skaffe seg litt økonomiskhandlingsrom.

Konklusjon:

Kommunen stiller seg sterkt kritisk til inntektsutvalet sitt framlegg om at deler av inntekt frå eigeomsskatt etter eigeomsskattelova § 3 c, inntekt frå konsesjonskraft og inntekt frå havbruksfondet skal inngå i inntektsutjamninga mellom kommunane.